

طراحی و ارزیابی مدل شایستگی های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس

مهدی کوثری^۱، نادر شهامت، سمیرا خیراندیش^۲

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۴/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۰

چکیده

مقدمه و هدف: در دنیای پر رقابت امروز مباحث مربوط به شایستگی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. این موضوع در رابطه با معلمان که از ارکان اصلی سامانه آموزش و پرورش کشور به حساب می آیند، مستثنا نمی باشد. به جهت اهمیت موضوع، در این تحقیق به بررسی و ارائه مدل ارزیابی شایستگی دبیران دوره متوسطه استان فارس پرداخته شده است.

روش شناسی پژوهش: پژوهش حاضر به صورت ترکیبی انجام شد به طوری که در بخش کیفی رویکرد اکتشافی و در قسمت کمی آن، روش توصیفی-پیمایشی مورد توجه قرار گرفت. در بخش کیفی از نظرات ۳۰ دبیر صاحب نظر استفاده شد. همچنین در بخش کمی، جامعه آماری شامل دبیران دوره متوسطه استان فارس می باشد که نمونه انتخاب شده از این جامعه به صورت تصادفی و برابر با ۲۰۰ نفر بود.

یافته ها: نتایج کیفی حاکی از آن است که ۱۰ مولفه شایستگی های آموزشی شامل توانایی مدیریت، مهارت، دانش، توانمندی های تخصصی، روابط اجتماعی، اخلاقی، آگاهی از فناوری های نوین، پایش و ارزیابی، برنامه ریزی، مستند سازی و در نهایت پژوهشی از جمله موارد موثر در ارزیابی شایستگی های آموزشی دبیران می باشد. بر اساس این ۱۰ مولفه ۱۲۷ گویه نیز مطرح و با استفاده از پرسشنامه بین ۲۰۰ نفر از دبیران دوره متوسطه در سطح استان فارس (به صورت تصادفی) توزیع گردید. نتایج نشان دهنده آن است که فاکتورهای اخلاقی، آگاهی از فناوری های نوین، پایش و ارزیابی، روابط اجتماعی، برنامه ریزی و مستند سازی و مولفه پژوهشی دارای بار عاملی بیشتری نسبت به توانمندی های تخصصی، دانش، مهارت و توانایی مدیریت می باشند که می توانند در رابطه با ارائه مدل شایستگی های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه اول استان فارس مورد استفاده قرار گیرند.

نتیجه گیری: به طور کلی، مدل شایستگی می تواند چارچوب مناسبی برای ارتقای سطح خدمات آموزشی و ظرفیت سازی دبیران باشد.

کلمات کلیدی: آموزش پرورش، شایستگی، دبیران

^۱ دانشجوی دکترا مدیریت آموزشی و دبیر آموزش و پرورش شهرستان اقلید، نویسنده مسئول. Mahdikowsari@yahoo.com

^۲ استادیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت، مرودشت، ایران.

^۳ دبیر آموزش و پرورش شهرستان اقلید.

مقدمه

مدارس از مهمترین و پایه‌ای‌ترین نهادهای آموزشی به حساب می‌آیند و تاثیر عملکرد آن‌ها یک یا چند نسل از جامعه را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد. این نهادها، نقش مهمی در پایه‌ریزی شالوده علمی دانش‌آموزان و جامعه دارند و با تربیت افراد مستعد نقش بسزایی در آینده کشور ایفا می‌نمایند. یکی از مهمترین عناصر سامانه آموزشی و تربیتی، معلمان می‌باشند که نقش بسزایی در بازدهی و موفقیت آن دارند. معلمان برای کمک به دانش‌آموزان در یادگیری و استفاده مناسب از دانش خود در زندگی روزمره، باید فرایند یادگیری و آموزش موثر را انجام دهند. بنابراین ایجاد و ارزیابی توانایی‌ها برای معلمان برای ایجاد تغییر در سیستم آموزشی و موفقیت‌های حرفه‌ای خود امری لازم و ضروری است. این یک واقعیت است که معلمان ماهر قدرت ایجاد تغییر واقعی در زندگی دانش‌آموزان را دارند ولی مربیانی که مهارت‌های رهبری و به عبارتی بهتر دارای شایستگی‌های آموزشی هستند می‌توانند تاثیر به مراتب بیشتری بگذارند. معلمان که رهبران آموزشی هستند از فرصت استفاده کرده و فراتر از کلاس‌های درسی عمل می‌کنند و بدین وسیله حتی سیستم‌های آموزشی را تحت تاثیر قرار می‌دهند.

باید در نظر داشت که شرایط جدید و پیش‌روی دنیا و کشور نیازمند تغییرات جدید در نگرش و مدیریت واحدهای آموزشی به خصوص مدارس است. در حالی که در مسیر استفاده از فناوری‌های جدید قرار گرفته ایم و هوش مصنوعی و فناوری بر روی جنبه‌های اجتماعی، اقتصادی، اکولوژیکی و فرهنگی زندگی همه افراد جامعه تاثیرگذار است و آن را به سرعت دگرگون می‌کند، واحدهای آموزشی از این شرایط مستثنا نیستند و چگونگی و کیفیت مدیریت این واحدها از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. در این شرایط باید در نظر داشت که شایستگی‌های آموزشی معلمان به عنوان یکی از مهمترین ارکان سامانه آموزش و پرورش کشور، ارتباط بسیار نزدیکی با موفقیت دانش‌آموزان دارد.

شایستگی در اصطلاح عام، بیشتر در انتخاب و انتصاب مدیران عالی و میانی سازمان‌ها به کار می‌رود (حبیبی و همکاران، ۱۳۹۹). شایستگی را می‌توان همانند چتری دانست که هر چیزی را که به گونه مستقیم یا غیرمستقیم بر عملکرد شغلی تاثیر دارد، در بر می‌گیرد (دیانتی و عرفانی، ۱۳۸۸). شایستگی در درجه اول به یک وظیفه یا فعالیت و کسب نتیجه مطلوب در آن معطوف است و در درجه دوم بیانگر دانش و مهارت‌هایی است که در رفتار نمود پیدا کند (مطهری نژاد و جهانگرد، ۱۳۹۷). شایستگی به طور کلی بر روی صفات و ویژگی‌های اساسی تاکید دارد و این صفات می‌توانند انگیزش، رفتار، مهارت و تصور فرد از نقش اجتماعی و یا مجموعه‌ای از دانش باشد، که فرد در انجام کارها و فعالیتها، از آنها استفاده می‌کند (دیانتی و عرفانی، ۱۳۸۸).

به جهت اهمیت موضوع بایستی میزان شایستگی آموزشی معلمان همواره مورد بررسی و پایش قرار گیرد. این موضوع نیازمند یک مدل و چهارچوب است تا میزان شایستگی آموزشی را به صورت یک شاخص کمی یا کیفی ارائه نماید. اما یکی از مسائل موجود در این رابطه، فقدان نظام سازمان یافته‌ای جهت بررسی، شناخت و سنجش شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان می باشد مطهری نژاد و جهانگرد (۱۳۹۷). همچنین به جهت وسعت مبانی نظری و عملی موضوع شایستگی‌های آموزشی، تا به حال مدل‌های متعددی در این رابطه ارائه شده است. مطهری نژاد و جهانگرد (۱۳۹۷) به ساخت و اعتباریابی ابزار سنجش شایستگی حرفه‌ای معلمان پرداختند و نتیجه گیری شد که این ابزار طراحی شده می‌تواند جهت سنجش شایستگی حرفه‌ای معلمان، مورد استفاده قرار گیرد. گودرزی و سلطانی (۲۰۱۸) به ارائه مدل شاخص‌های شایستگی مدیران در سازمانهای آموزشی پرداختند نتایج ایشان نشان دهنده این است که بر اساس یافته‌های به دست آمده، مدل نهایی پنج بعد شایستگی اثربخشی فردی، شایستگی‌های دانشی و دانشگاهی، شایستگی‌های میان فردی و ارتباطی، شایستگی‌های عمومی سازمانی و شایستگی تخصصی دانشگاهی طراحی شد. با توجه به اهمیت سازمانهای آموزشی و همچنین اهمیت شایستگیهای مدیران برای موفقیت، مدل مذکور برای تصمیم گیرندگان و مشاوران به منظور انتخاب مدیران دانشگاهها و هدایت و راهنمایی مدیران کاربرد دارد. رضایت و صادق بیگی (۱۳۹۷) به تدوین الگوی شایستگی‌های دبیران دبیرستان‌های دولتی ایران پرداختند نتایج ایشان نشان دهنده آن است که مهمترین شایستگی‌های یک دبیر بر خورداری او از توانایی‌ها و مهارت‌های لازم برای انجام وظایف و مسئولیت‌های حرفه‌ای خویش است.

آرمان و خسروی (۲۰۱۳) به بررسی اعتبارسنجی الگوی آموزش نیروی انسانی با رویکرد شایستگی پرداختند نتایج ایشان نشان دهنده آن است که آموزش شایستگی محور بیشترین اثربخشی را در شرکت ملی نفت ایران دارد. همچنین نتایج آزمون الگوی مفهومی نشان میدهد که هماهنگی میان فرایندهای سه گانه نیازسنجی، برنامه ریزی و اجرا و ارزیابی می تواند اثربخشی دوره های آموزشی را بیشتر سازد. مقاله حاضر براساس منطق تنوع مشاغل در سازمان ها، پیشنهادهایی را برای هم راستا سازی خرده سیستمهای آموزش به منظور تحقق عملکرد موثر آموزشی ارائه و اجرای رویکرد آموزش شایستگی محور می دهد. اکرامی و هوشیار (۱۳۹۵) به شناسایی و تبیین شایستگی‌های مدیران مدارس متوسطه پرداختند نتایج ایشان نشان دهنده آن است که همه ابعاد و مؤلفه های مدل شایستگی مدیران مدارس متوسطه مورد تایید واقع شده است. (محسن دیبایی و همکاران، ۱۳۹۵) به تبیین مولفه های شایستگی معلمان و تحلیل آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش ایران پرداختند با توجه به یافته های پژوهش حاضر که حاکی از نامتوازن بودن توزیع مولفه‌های تبیینی و توجه نامتناسب محتوای اسناد بالادستی آموزش و پرورش است بازنگری در ویراست های آتی آنها در راستای توجه بیشتر به مولفه های کمتر مورد توجه، به عنوان حلقه مفقوده ضروری به شمار می آید. شایستگی های آموزشی برای معلمان ضروری است تا بتوانند به طور مؤثر

یادگیری دانش آموزان را تسهیل کنند. شایستگی‌های مختلفی برای معلمان دبیرستان حیاتی شناخته شده‌اند، از جمله دانش محتوا، دانش آموزشی، مهارت‌های مدیریت کلاس، استفاده از فناوری، و مهارت‌های ارزیابی (دارلینگ-هاموند، ۲۰۰۶؛ شن و همکاران، ۲۰۱۹؛ استرونج و همکاران، ۲۰۱۱). با این حال، شایستگی‌های دقیقی که برای حوزه‌های موضوعی مختلف و زمینه‌های محلی بسیار مهم هستند ممکن است متفاوت باشد. این پژوهش با هدف شناسایی و تعریف شایستگی‌های آموزشی کلیدی برای معلمان دوره متوسطه استان فارس در ایران انجام شده است. یک مدل شایستگی آموزشی بر اساس بررسی ادبیات مربوطه و مصاحبه با سهامداران کلیدی طراحی خواهد شد. مدل شایستگی شامل مجموعه‌ای از شایستگی‌ها خواهد بود که در حوزه‌های مرتبط با دانش، مهارت‌ها و تمایلات معلمان سازماندهی شده‌اند. سپس مدل شایستگی از طریق نظرسنجی و گروه‌های متمرکز با معلمان و مدیران مدارس متوسطه استان فارس ارزیابی می‌شود. نتایج به بهبود برنامه‌های آموزش معلمان، توسعه حرفه‌ای و ارزیابی عملکرد در استان کمک خواهد کرد. با شناسایی و تقویت شایستگی‌های انتقادی معلمان می‌توان کیفیت آموزش متوسطه را در استان فارس ارتقا داد. بررسی مطالعات صورت گرفته حاکی از آن است که هر چند مطالعات متعددی در این زمینه انجام شده است، به جهت پیچیده بودن و تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی موجود، دسته‌بندی‌ها و طبقه‌بندی‌های خاصی از صلاحیت‌های آموزشی ارائه شده است. به جهت اهمیت موضوع، هدف اصلی پژوهش، طراحی و ارزیابی مدل شایستگی‌های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس می‌باشد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به صورت ترکیبی انجام شده است به طوری که در بخش کیفی رویکرد اکتشافی و در قسمت کمی آن، روش توصیفی-پیمایشی مورد توجه قرار گرفته است. در بخش کیفی از نظرات ۳۰ دبیر صاحب‌نظر استفاده شده است. همچنین در بخش کمی، جامعه آماری شامل دبیران دوره متوسطه استان فارس می‌باشد که نمونه انتخاب شده از این جامعه به صورت تصادفی و برابر با ۲۰۰ نفر است. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه ارزیابی مدل شایستگی‌های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس استفاده شد. این پرسشنامه با حفظ محرمانگی اطلاعات مخاطبین، بین دبیران دوره متوسطه استان فارس توزیع گردید. در نهایت بعد از بازخوانی و تحلیل پرسشنامه‌ها، تعداد شش پرسشنامه به دلیل نقص اطلاعات کنار گذاشته شدند. مقدار آلفای کرونباخ ۰/۸۴ بود. پرسشنامه‌ها شامل ۱۲۷ گویه

¹ Darling-Hammond

² Shen, Gerard & Bowyer

³ Stronge, Ward & Grant

در قالب ۱۰ مولفه ارزیابی مدل شایستگی های آموزشی دبیران دوره متوسطه استان فارس بود. این پرسشنامه ها در قالب طیف لیکرات پنج طبقه ای (کاملاً موافقم، موافقم، بدون نظر، مخالفم و کاملاً مخالفم) برای گویه ها استفاده شد. روایی این پرسشنامه ها توسط اساتید مربوطه و کارشناسان خبره در این زمینه بررسی و پس از اعمال نظرات ایشان تایید گردید. همچنین به منظور آزمون مدل شایستگی های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس و عوامل موثر بر آن از تحلیل عاملی استفاده شد. تمامی محاسبات در محیط نرم افزار MATLAB صورت گرفت.

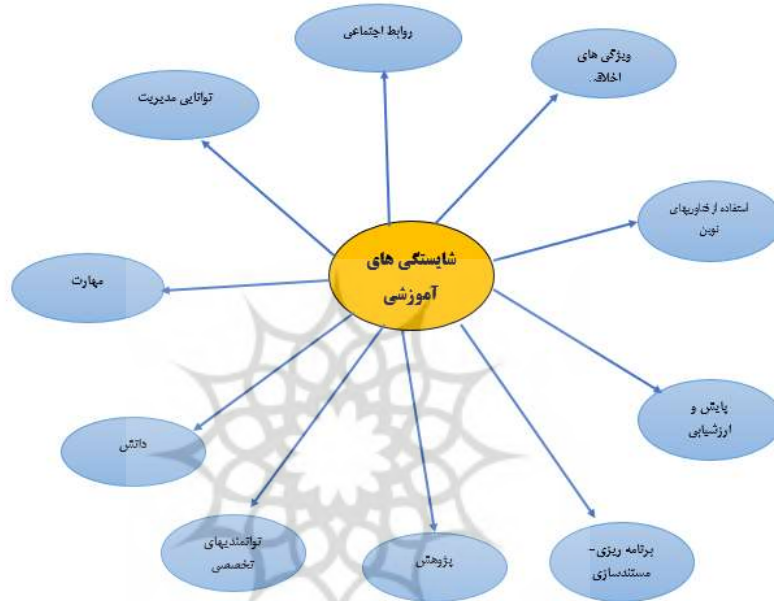
یافته ها

سوال اصلی تحقیق حاضر عبارت است از: مولفه ها و عوامل موثر بر شایستگی های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس کدامند؟ بر اساس یافته های بدست آمده از بخش کیفی ۱۰ مولفه شایستگی های آموزشی شامل توانایی مدیریت، مهارت، دانش، توامندی های تخصصی، روابط اجتماعی، اخلاقی، آگاهی از فناوری های نوین، پایش و ارزیابی، برنامه ریزی، مستند سازی و پژوهشی تعیین شدند. در مجموع ۱۲۷ گویه برای این مولفه ها استخراج شدند. جدول ۱ حاوی مولفه ها و تعداد گویه های هر مولفه در رابطه با پرسشنامه ارزیابی مدل شایستگی های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس می باشد. همچنین شکل ۱ نشان دهنده مدل ارائه شده جهت ارزیابی شایستگی های آموزشی دبیران دوره متوسطه استان فارس است. گویه های مربوط به هر مولفه در این شکل نمایش داده شده اند.

جدول ۱ - مولفه ها و تعداد گویه های هر مولفه در رابطه با پرسشنامه ارزیابی مدل شایستگی های آموزشی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس

ردیف	ابعاد	تعداد گویه
۱	توانایی مدیریت	۴
۲	مهارت	۹
۳	دانش	۱۲
۴	توامندی های تخصصی	۱۲
۵	روابط اجتماعی	۲۶
۶	اخلاقی	۲۵
۷	آگاهی از فناوری های نوین	۶
۸	پایش و ارزیابی	۶
۹	برنامه ریزی، مستند سازی	۲۰
۱۰	پژوهشی	۷
۱۱	جمع	۱۲۷

در ادامه با استفاده از تحلیل عاملی، نقش هر عامل در مدل شایستگی تعیین شد. تحلیل عاملی جزء روشهای آماری چند متغیره است که رابطه بین تعداد زیاد متغیرها را تحت یک مدل ارائه می کند.

شکل ۱- مدل ارائه شده جهت ارزیابی شایستگی های آموزشی دبیران دوره متوسطه استان فارس

مولفه هایی نظیر فاکتورهای اخلاقی، آگاهی از فناوری های نوین، پایش و ارزیابی، روابط اجتماعی، برنامه ریزی و مستند سازی و مولفه پژوهشی دارای بار عاملی بیشتری نسبت به توانمندی های تخصصی، دانش، مهارت و توانایی مدیریت می باشند. لذا استفاده از این پارامترها در ارائه مدل های کمی نهایی می تواند مورد استفاده قرار گیرد. همچنین لازم به ذکر است که برای تحلیل عامل تاییدی، شاخص های برازندگی با استفاده از روش تخمین حداکثر درستنمایی محاسبه گردید. از شاخص بسیار پر کاربرد کای دو جهت ارزیابی برازش کلی مدل استفاده شد. این شاخص معمولاً تحت تاثیر اندازه نمونه قرار می گیرد و وقتی تعداد نمونه ها افزایش قابل توجهی می یابد، خطای آن نیز زیاد می شود. لذا برای این منظور، معمولاً از نسبت کای دو به درجه آزادی استفاده می گردد. چنانچه این نسبت از ۳ کمتر باشد، برازش قابل قبول

در نظر گرفته می شود. درجه آزادی در این محاسبات برابر با ۲۵ و مقدار کای دو نیز ۵۶/۹۵ می باشد. از آنجا که نسبت این دو برابر با ۱/۶ می شود، لذا می توان گفت که برازش مناسب مدل است.

بحث و نتیجه گیری

به جهت اهمیت موضوع تعیین مدل شایستگی دبیران و معلمان، در این تحقیق مدل شایستگی های آموز شی در رابطه با دبیران دوره متوسطه استان فارس مورد بررسی قرار گرفت. در این رابطه از نظرات خبرگان فن استفاده شد تا عوامل موثر بر تعیین مدل شایستگی دبیران تعیین گردد. مولفه شایستگی های آموزشی شامل توانایی مدیریت، مهارت، دانش، توانمندی های تخصصی، روابط اجتماعی، اخلاقی، آگاهی از فناوری های نوین، پایش و ارزیابی، برنامه ریزی، مستند سازی و پژوهشی از جمله فاکتورهای اصلی جهت این ارزیابی و ارائه مدل معرفی شدند. همچنین از تحلیل عاملی جهت تعیین وزن مولفه های مختلف در ساختار مدل نهایی استفاده شد. نتایج نشان داد که مولفه هایی نظیر فاکتورهای اخلاقی، آگاهی از فناوری های نوین، پایش و ارزیابی، روابط اجتماعی، برنامه ریزی و مستند سازی و مولفه پژوهشی دارای بار عاملی بیشتری نسبت به توانمندی های تخصصی، دانش، مهارت و توانایی مدیریت می باشند. البته باید در نظر داشت که روش تحلیل عاملی جزء رویکردهای کاهش داده به حساب می آید. به عبارتی بهتر، فاکتورهایی که نقش بیشتری در تعیین مدل نهایی را دارند مشخص می نماید. در واقع این بدان معنا نیست که فاکتورهایی نظیر مهارت و یا دانش از اهمیت کمتری برخوردار هستند. جهت تعیین اولویت و اهمیت پارامترها می توان از رویکردهایی نظیر روش تحلیل سلسله مراتبی و یا آزمون آماری فریدمن بهره جست. ولی در رابطه با مدلسازی ها و ارائه روابط، از مولفه هایی که بار عاملی بیشتری دارند می توان استفاده نمود. اولویت بندی مولفه ها و گویه های مورد بررسی در این تحقیق بر اساس آزمون های فوق الذکر طی انجام تحقیقات بیشتر توسط محققین این مقاله پیگیری خواهد شد. به هر حال باید در نظر داشت که شایستگی های معلم مجموعه پیچیده ای از دانش، مهارت ها، ادراک ها، ارزش ها و نگرش هاست که به اقدام اثربخش در حرفه معلمی منجر می شود (مطهری نژاد و جهانگرد، ۱۳۹۷). شناسایی و تعیین ویژگی ها و صالحیت های حرفه ای معلمان کار آسانی نیست، چرا که اجتماعات و اقشار گوناگون اجتماعی، با فلسفه ها و دیدگاه های مختلف، انتظارات متفاوتی از معلمان دارند و تغییرات سریع علوم و تکنولوژی نیز صالحیت های مورد نیاز معلمان برای انجام وظایف شان را دچار تغییر و تحول می نماید (مطهری نژاد و جهانگرد، ۱۳۹۷). به همین دلیل معمولا طبقه بندی های در رابطه با فاکتورهای تاثیرگذار بر شایستگی دبیران ارائه می شود. همچنین به نظر می رسد شایستگی ها از لحاظ مفهومی، نیاز به تفسیر و توضیح دارند (دیانتی و عرفانی، ۱۳۸۸). بدین جهت شاید بتوان گفت که ارائه یک مدل جامع تعیین شایستگی های معلمان، به طوری که تمام شرایط موجود را پوشش دهد، چندان موثر و واقعی نباشد. لذا ایجاد مدل های شایستگی متناسب با شرایط اجتماعی هر منطقه یا هر رده آموزشی به واقعیت های موجود نزدیکتر باشد. هر چند که این تحقیق بر جامعه آماری دبیران دوره متوسطه استان فارس

متمرکز شده است، با این حال رویکرد ارائه شده می‌تواند در رابطه با سایر جوامع آماری مشابه نیز مورد بررسی، تحقیق و در صورت موفق بودن مدل، مورد استفاده قرار گیرد. بر اساس طراحی و ارزیابی مدل شایستگی آموزشی برای دبیران متوسطه استان فارس، پیشنهادات زیر را می‌توان به مسئولین آموزش و پرورش ارائه داد:

- ۱) تعیین شایستگی‌های اصلی آموزشی که دبیران باید رعایت کنند.
- ۲) طراحی برنامه‌های آموزش مجزا برای توسعه هر شایستگی.
- ۳) فراهم کردن فرصت‌های توسعه حرفه‌ای مناسب برای رشد شایستگی‌ها.
- ۴) ارزیابی منظم وضعیت شایستگی‌های دبیران توسط ابزارهای مناسب.
- ۵) ایجاد بازخورد منظم بین مدیریت و دبیران در مورد شایستگی‌ها.
- ۶) دخالت دادن دبیران در طراحی و ارزیابی مدل شایستگی.
- ۷) تقویت و حمایت از دبیران بر اساس شایستگی‌های مناسب.
- ۸) فراهم کردن حمایت مالی و غیرمالی برای توسعه شایستگی‌های دبیران.

ملاحظات اخلاقی

حریم خصوصی شرکت‌کنندگان: در هنگام جمع‌آوری اطلاعات، حریم خصوصی شرکت‌کنندگان احترام گذاشته شد و اطلاعات شخصی آنها محرمانه تلقی شد و مجوزهای لازم اخذ گردید. شرکت‌کنندگان باید به طور داوطلبانه در پژوهش شرکت کردند و باید به آنها این امکان داده شد که به آسانی و بدون فشاری از پژوهش خارج شوند.

منابع فارسی

- اکرامی حمید و هوشیار وجیهه. (۱۳۹۵). شناسایی و تبیین شایستگیهای مدیران مدارس متوسطه (مورد مطالعه: مدارس متوسطه ناحیه ۴ مشهد). *خانواده و پژوهش*، ۱۳(۳۲): ۷-۳۱.
- آرمان مانی و خسروی محبوبه. (۲۰۱۳). اعتبارسنجی الگوی آموزش نیروی انسانی با رویکرد شایستگی. *مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)*. ۲۲(۷۱): ۴۹-۷۳.
- حبیبی، سیده فاطمه، امیریان زاده، مژگان، احمدی، عبدالله، وزارعی، رضا. (۱۳۹۹). طراحی و ارزیابی مدل شایستگی رهبری مدیران دانشگاه‌های آزاد اسلامی - رویکرد ترکیبی. *نوآوری‌های مدیریت آموزشی*، ۱۵(۲): ۱۳۴-۱۵۵.
- دیانتی، محمد و عرفانی، مریم. (۱۳۸۸). شایستگی؛ مفاهیم و کاربردها. تدبیر، سال بیستم (۲۰۶): ۱۴-۱۷.
- رضایت، غلامحسین و صادق‌بیگی، منیژه. (۱۳۹۷). تدوین الگوی شایستگی‌های دبیران دبیرستان‌های دولتی ایران. *نوآوری‌های آموزشی*. ۶۵(۱۷): ۷۵-۱۰۴.
- گودرزی، محمدرضا و سلطانی، ایرج. (۲۰۱۸). ارائه مدل شاخص‌های شایستگی مدیران در سازمان‌های آموزشی (مورد مطالعه: دانشگاه پیام‌نور). *انجمن جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*. ۷(۷): ۱۰۹-۱۲۸.
- محسن دیبایی، صابر. عباسی، عفت. فتحی، کوروش و اچارگاه و صفایی موحد، سعید. (۱۳۹۵). تبیین مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و تحلیل جایگاه آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش ایران. *دوفصلنامه پژوهش‌های آموزش و یادگیری*. ۹(۹): ۱۰۹-۱۲۳.
- مطهری نژاد، حسین و جهانگرد، حمیده. (۱۳۹۷). ساخت و اعتباریابی ابزار سنجش شایستگی حرفه‌ای معلمان. *پژوهش‌های آموزش و یادگیری (دانشور رفتار)* ۱۵(۱) (پیاپی ۲۷): ۴۳-۵۳.

- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of teacher education*, 57(3), 300-314.
- Shen, J., Gerard, L., & Bowyer, J. (2019). Getting from here to there: the roles of school resources and their changes in promoting teacher quality and student achievement. *The Journal of Educational Research*, 112(2), 193-206.
- Stronge, J. H., Ward, T. J., & Grant, L. W. (2011). What makes good teachers good? A cross-case analysis of the connection between teacher effectiveness and student achievement. *Journal of Teacher Education*, 62(4), 339-355.

Designing and Evaluating a Model of Educational Competencies in Relation to Secondary school Teachers in Fars Province

Mehdi Kotshari^{۱*}, Nader Shehamat^۲, Samira Khairandish^۳

Abstract

Introduction and goal: In today's competitive world, topics related to competence are very important. This issue is not excluded in relation to teachers, who are considered to be the main pillars of the country's education system. Due to the importance of the topic, in this research, the evaluation model of secondary school teachers in Fars province in Iran has been investigated and presented.

Research methodology: The current research was conducted in a combined way, so that in the qualitative part of the exploratory approach and in the quantitative part, the descriptive-survey method was considered. In the qualitative part, the opinions of 30 experts were used. Also, in the quantitative part, the statistical population includes secondary school teachers of Fars province, and the sample selected from this population was randomly equal to 200 people.

Findings: Qualitative results indicate that 10 components of educational competencies include management ability, skills, knowledge, specialized abilities, social relations, ethics, awareness of new technologies, monitoring and evaluation, planning, documentation and finally A research is one of the effective cases in evaluating teachers' educational competencies. Based on these 10 components, 127 items were proposed and distributed among 200 middle school teachers in Fars province (randomly) using a questionnaire. The results show that ethical factors, awareness of new technologies, monitoring and evaluation, social relations, planning and documentation, and research component have a higher factor load than specialized capabilities, knowledge, skills and management ability, which They can be used in relation to the presentation of the model of educational competencies in relation to secondary school teachers in Fars province.

Conclusion: In general, the competency model can be a suitable framework for improving the level of educational services and building the capacity of teachers.

Keywords: Competency: Education, Training, Teachers.

---

^{1*} PhD student in educational Administration and Teacher of education in Eqclid city
Mahdikowsari@yahoo.com

² Assistant Professor, Department of Educational Administration, Islamic Azad University, Marvdasht Branch, Marvdasht, Iran

³ Teacher of Education in Eqclid city